

VERSLAG VAN DE ALBEDA LEERSTOEL

Arbeidsvoorwaardenvorming in de publieke sector
2016

Prof. mr. B. Barentsen
Prof. dr. J.J.M. Uijlenbroek
Leiden, 1 februari 2017

Inleiding

De Albeda Leerstoel is ondergebracht bij de Universiteit Leiden aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid, Instituut voor Publiek Recht, Sociaal Recht. De bijzonder hoogleraren zijn prof. mr. B. Barentsen en prof. dr. J.J.M. Uijlenbroek. Beiden zijn benoemd voor een periode van vijf jaar.

Gezamenlijk onderwijs: Keuzevak Arbeidsverhoudingen bij de overheid

Prof. Barentsen en prof. Uijlenbroek verzorgen in het curriculum aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Leiden het keuzevak 'Arbeidsverhoudingen bij de overheid'. Doel van het vak is inzicht geven in het ambtenarenrecht en de bijzondere vraagstukken die te maken hebben met het werken bij de overheid, die naast de rol van werkgever van de ambtenaren ook de rol van wetgever heeft te vervullen, de behartiger van het publieke belang.

Dit keuzevak staat open voor bachelorstudenten in het 2^e of 3^e jaar. De meeste studenten zijn afkomstig uit de juridische faculteit; de niet-rechtenstudenten zijn voornamelijk bestuurskundestudenten. In 2015 namen uitsluitend rechtenstudenten deel.

In een reeks van tien colleges wordt in het vak ingegaan op uiteenlopende onderwerpen die te maken hebben met de arbeidsverhoudingen bij de overheid. Onder meer komen aan de orde: de ambtelijke status, het sectorenmodel en het cao-overleg bij de overheid, de medezeggenschap bij de overheid, ontslagrecht, de individuele rechtsbescherming, (aanvullende) sociale zekerheid, de verhoudingen tussen politiek en ambtenaren, integriteit en vrijheid van meningsuiting.

Dit keuzevak wordt door Barend Barentsen gecoördineerd en beide hoogleraren doceren.

Het aantal studenten bedroeg 20. We hebben een goede positie om een verbinding te maken tussen recht en (bestuurlijke) werkelijkheid. In de colleges werd daarom ook veel aandacht besteed aan de actualiteit. De Albeda Leerstoel biedt aanvulling op het juridisch curriculum, juist dankzij de blik over de grens van het strikt juridische.

Indeling werkzaamheden

De werkzaamheden van de hoogleraren zijn ingericht conform de doelstellingen van de leerstoel en hebben betrekking op onderwijs, onderzoek en de platformfunctie:

- Onderwijs, o.a. het keuzevak Arbeidsverhoudingen bij de overheid;
- Het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek;
- Het aangaan van samenwerkingsverbanden;
- Het instellen van, dan wel medewerken aan studietoelagen;
- Overige activiteiten die aan de doelstelling beantwoorden.

Netwerken

In het kader van het ontwikkelen van de kennisfunctie en het netwerk onderhoudt de leerstoel contacten met verschillende universitaire instellingen, zoals:

- Kenniscentrum CAOP
- Departementen, met name het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- De andere leerstoelen die door het CAOP worden ondersteund
- IPSE, TU Delft
- De vakgroepen en leerstoelgroepen van de universiteiten
- Algemene Bestuursdienst
- CPB, WRR, Raad van State, SER, Rob en andere onafhankelijke adviesorganen

Activiteiten

De planning omvat eigen onderzoek en het uitbreiden van de onderzoekerkequipe via onderzoeksprojecten.

Meerjarenagenda Leerstoelen 2015-2018

Tweede helft 2014 is door de leerstoelen die door het CAOP worden ondersteund de nieuwe meerjarenagenda ontwikkeld voor de periode 2015-2018, getiteld: 'Transformaties en verschuivingen in het publiek domein – consequenties voor kwaliteit arbeid en arbeidsverhoudingen'. Deze agenda vormt mede het kader voor de activiteiten.

"Staat van de ambtelijke dienst (STAD)"

Eind 2016 zijn de voorbereidingen voor de vierde editie van de "Staat van de ambtelijke dienst" gestart. Deze editie verschijnt in november 2017. STAD is een coproductie van de leerstoelen ondersteund door kenniscentrum CAOP.

Ten behoeve van STAD wordt door de hoogleraren, aangevuld met een groot aantal onafhankelijke deskundigen uit het (wetenschappelijke) netwerk een observatie bij de voor leerstoelen relevante thema's geschreven.

2. Verslag Prof. mr. B. Barentsen

In 2016 stond het thema normalisering centraal in onderwijs, expertbijeenkomsten en onderzoek. In vergelijking met voorgaande jaren is er meer aandacht besteed aan de normaliseringsdiscussie/-problematiek.

Sociale media

Om de belangstelling voor arbeidsverhoudingen bij de overheid (en de studie daarvan) te vergroten ben ik actief geworden op Twitter. Uiteraard leent dit medium zich matig voor beschouwingen en nuances, maar het is wel geschikt om de aandacht te vestigen op publicaties, activiteiten en ontwikkelingen in de praktijk. Via @BarendBarentsen probeer ik deel te nemen aan het debat over sociaal recht en arbeidsverhoudingen in den brede en ook over de arbeidsverhoudingen bij de overheid. Begin 2016 telde dit account ruim 750 directe volgers (begin 2015: 650). Het bereik is feitelijk groter (re-tweeten, koppeling aan andere sociale media zoals linked-in).

Daarnaast bespreek op een eigen site (<http://www.wezengaatvoorschijn.nl>) regelmatig arbeidsrechtelijke/ambtenarenrechtelijke onderwerpen.

Kennisplatform (bijeenkomsten)

Deze bijeenkomsten werden gezamenlijk met het CAOP en/of andere leerstoelhouders georganiseerd.

- Discussiebijeenkomst Rapport Commissie-Borstlap (Congres Sturing arbeidsvoorwaardenvorming na normalisering) 17 maart: inleiding + discussie
- Actualiteitenbijeenkomst Normalisering (9 november): inleiding en discussie met de deelnemers
- Jaarcongres Leerstoelen 17 november: inleiding over normalisering samen met Jaap Uijlenbroek)

Externe voordrachten e.d.

- Voordracht over Handhaving Wet normering topinkomens, WNT congres Stibbe Advocaten Amsterdam (2 november)
- Verzorgen workshop Normalisering in Nederland en België, Congres Overheid of overhead Antwerp School of Public Management (3 december), met prof. dr. Janvier.
- Voordracht Hoofdlijnen Normalisering, Vereniging Ambtenaar&Recht (15 december)

Publicaties

NB: Dit is een selectie van de publicaties. Een groot deel van de in 2016 verschenen publicaties betreft niet of niet specifiek arbeidsverhoudingen bij de overheid/ambtenarenrecht.

(Delen van) boeken/artikelen

Barentsen B. & Sagel S.F. (2016), Kroniek van het sociaal recht, *Nederlands Juristenblad* 2015(35): p. 2495-2509.

- De Wwz in de publieke sector, *Tijdschrift voor Recht en Arbeid* 2016(10): 55-58.
- (met Bunt J.E. van de), Een vergoeding voor Chrom VI-slachtoffers bij Defensie, *Nederlands Juristenblad* 2016(43): 3166-3174.
- (met Sagel S.F.), Kroniek van het sociaal recht, *Nederlands Juristenblad* 2016(35): 2604-2619.
- Toekomstscenario's voor de ambtelijke cao-onderhandelingen. In: Uijlenbroek. J.J.M. (red.) Normalisatie rechtspositie ambtenaren: hoe verder. Publicatiereeks overheid & arbeid nr. 43. Den Haag: CAOP. 63-71.
- Normalisering: introductie. In: Uijlenbroek J.J.M. (red.) Normalisatie rechtspositie ambtenaren: hoe verder?. Publicatiereeks overheid & arbeid nr. 43. Den Haag: CAOP.
- The legal position of civil servants and developments in this, in: Ministerie van BZK, *The Dutch Civil Service*, Den Haag 2016 (ook in Nederlandstalige versie verschenen)

Columns

- 'Bij twijfel toch inhalen' (zie: <https://www.caop.nl/actueel/nieuwsberichten/artikel/artikel/column-barend-barentsen-bij-twijfel-toch-inhalen/>)
- 'Heftige reflectie' (zie: <https://www.deleerstoelen.nl/actueel/nieuwsberichten/item/artikel/column-barend-barentsen-heftige-reflectie-over-de-normalisering-rechtspositie-ambtenaar/>)

Zie voor een volledig overzicht van de publicaties

<https://www.universiteitleiden.nl/medewerkers/barend-barentsen>

Redacties

Uitspraken sociale zekerheid (USZ, Sdu).

Tijdschrift recht en arbeid (TRA, Kluwer).

Onderwijs

Als medewerker van de Leidse afdeling sociaal recht heb ik in 2016 veel onderwijs verzorgd, maar dat valt grotendeels buiten de leeropdracht van de Albeda Leerstoel. Wel komt ook in

dit 'overige' onderwijs de juridische positie van werkenden in de publieke sector aan de orde, alleen staat die niet centraal.

Wat onderwijs m.b.t. arbeidsverhoudingen in de publieke sector betreft verdient, naast het onderwijs in het keuzevak Arbeidsverhoudingen bij de overheid (zie hierna) en begeleiding van masterscripties, het volgende onderwijs vermelding:

- Organisatie PAO-cursus 'Actualiteiten ambtenarenrecht' + doceren onderdeel normalisering

Gezamenlijk onderwijs

Keuzevak Arbeidsverhoudingen bij de overheid

In het curriculum aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Leiden is als keuzevak een vak opgenomen onder de titel 'Arbeidsverhoudingen bij de overheid'. Dit keuzevak staat open voor bachelorstudenten in het 2^e of 3^e jaar. De meeste studenten zijn afkomstig uit de juridische faculteit; de niet-rechtenstudenten zijn voornamelijk bestuurskundestudenten. In 2016 namen uitsluitend rechtenstudenten deel.

In een reeks van tien colleges wordt in het vak ingegaan op uiteenlopende onderwerpen die te maken hebben met de arbeidsverhoudingen bij de overheid. Onder meer komen aan de orde: de ambtelijke status, het sectorenmodel en het cao-overleg bij de overheid, de medezeggenschap bij de overheid, ontslagrecht, de individuele rechtsbescherming, (aanvullende) sociale zekerheid, de verhoudingen tussen politiek en ambtenaren, integriteit en vrijheid van meningsuiting.

Dit keuzevak wordt door Barend Barentsen gecoördineerd en beide hoogleraren geven onderwijs.

Het aantal studenten bedroeg 25. We hebben een goede positie om een verbinding te maken tussen recht en (bestuurlijke) werkelijkheid. In de colleges werd daarom ook veel aandacht besteed aan de actualiteit. Het laatste college bestond uit een bezoek aan een aantal instellingen in Den Haag (SER, Ministerie SZW en Raad van State) waarin de totstandkoming van wetgeving en beleid werd besproken. De Albeda Leerstoel biedt aanvulling op het juridisch curriculum, juist dankzij de blik over de grens van het strikt juridische.

Overig

In 2015 zijn samen met Jaap Uijlenbroek zijn gesprekken gevoerd met mogelijke promovendi, die zich met het thema 'normalisering' willen gaan bezig houden. Een traject is in de loop van 2016 gestopt, de andere kandidaat is inmiddels aan de slag. Zij heeft naast het promotietraject een volle baan hebben, dus de vooruitgang is gestaag maar langzaam. Het thema is het primaat van de politiek in ambtelijke arbeidsverhoudingen.

Verlag prof. dr. J.J.M. Uijlenbroek

Publicaties

- Eindredactie 'De Nederlandse Publieke Dienst, Inrichting en werking van de overheid in Nederland, de positie van de ambtenaar daarin en de belangrijkste ontwikkelingen', CAOP, in jan. 2016.
- EU cooperation and coordination of enforcement within the fields of occupational safety and food safety, Prof. dr. J.J.M. Uijlenbroek and MSc. R.W. Velders in Fit for the future: Insights on the EU from Leiden University, Eleven International Publishing, Den Haag, 2016.
- Column 'tijd voor reflectie' over normalisering ambtelijke rechtspositie, 22 juni 2016
- Eindredactie 'Normalisatie Rechtspositie Ambtenaren: hoe verder?', CAOP, 27 juli 2016
- Hoofdstuk 14 Stimuleren van het ambtelijk vakmanschap, Een bijzondere bevorderende taak voor de ondernemingsraad bij de overheid, Jaap Uijlenbroek, pg. 111 e.v. in 'Papier tijger met potentie, Pleidooi voor de bevorderende en bewakende taak van de ondernemingsraad onder redactie van Harry Hartmann en Johannes Kooistra, CAOP, 2016

Spreeken op congressen & bijeenkomsten:

- CAOP seminar 'Fusies en samenwerking', 28 januari 2016
- Congres Strategie Platform Overheid 2016, 10 februari 2016
- CAOP congres Sturing arbeidsvoorwaarden (-overleg) en wel/niet afschaffen ambtenarenstatus: hoe verder?, 17 maart 2016
- CAOP Lunchlezing 'De effecten van technologische ontwikkelingen op het ambtelijk werk', 15 juni 2016
- Actualiteitencongres Normalisering?, 9 november 2016 samen met collega Barentsen
- CAOP Jaarcongres, 17 november 2016.

Opleidingen & leergangen

- College "Politiek-Ambtelijke Verhoudingen", Haagse Campus, voorjaar 2016
- College "Arbeidsverhoudingen bij de overheid" samen met prof. mr. B. Barentsen, voorjaar 2016

Promoties

- Lid leescommissie proefschrift 'Sturen op verbinden. De business case van diversiteit van publieke organisaties', Saniye Celik, promotie 10 november 2016, Universiteit Leiden.
- Lid leescommissie proefschrift 'Energie in teams, over werken aan energie in teams' van Cees van der Zwan, Vrije Universiteit Amsterdam.
- Begeleiden promovendus Ellen Huisman gestart voorjaar 2016

Interviews

- De Groene Amsterdammer over Topinkomens en WNT, gepubliceerd 27 januari 2016.
- OR Informatie, november 2017 over effecten technologie op het werk.
- Volkskrant over mobiliteit dd. 26 oktober 2016
- Binnenlands Bestuur over Ambtelijke Status samen met collega Barentsen, 18 november 2016
- VNG magazine over effecten nieuwe technologie op ambtelijk werk, december 2016

Overig

- VNG College van Arbeidszaken, inzake CAO in het algemeen en flexibilisering, 4 februari 2016.
- Verkenning 'nieuwe sector' in sociaal domein samen met Rico Monasso, medio 2016
- Onafhankelijk voorzitter en procesbegeleider CAO VVT, medio 2016
- Masterclass Toezicht samen met Johan Remkes, 10 oktober 2016
- Voorzitterschap Ronde Tafel Zorg, 9 november 2016
- CNV Zorg en Welzijn, bijeenkomst over nieuwe strategie, 10 november 2016